

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA (1914-1918)

1. Jaká vlastně byla...?

Klasická otázka dnešních úmorných kantorů zní, proč se vlastně v pramenech nehovoří o tzv. „První světové válce“, ale jenom stručně o „Světové válce“. Studenti si většinou v duchu myslí, že je učitel bere jako úplné negramoty, a ihned mu opáčí s trochou otrávenosti, že předtím žádná taková nebyla a o té druhé ještě nikdo nemohl tušit. Jasně, je to pravda, ale víte, dnešní historici vážně poukazují tak trochu na to, že se celá situace trochu zveličuje. Pokud nazveme druhou válku světovou, pak je ta první s tou fašistickou co se týče rozpětí naprosto nesrovnatelná. Zapojilo se do ní sice 34 států tehdejšího světa, ale stále se mluví o tom, že zpočátku to byla spíše evropská záležitost, podobně jako ve válce Tricetileté. Vždyť tak to braly i USA. Nicméně to, co této válce přidávalo její světový punc už od začátku, byla komunikace. V podstatě všechny kontinenty (Antarktidu pomíneme) se o ní díky bezdrátové telegrafii mohly dozvědět. Tím tato válka nabrala velký rozměr.

Další věcí může být také fakt, že přinesla takový počet obětí, jaký dosud nikdo z válek či epidemií nepamatoval. Jednalo se zhruba o 10 milionů mrtvých, ale k tomu všemu si musíte připočítat další desítky milionů těžce zraněných a nějakým způsobem těžce poznamenaných. Samozřejmě, že toto mělo za následek využití zcela nových zbraní, o kterých již byla řeč. Připomínám jen, že se v této válce už setkáte mimo letadel také s ponorkami či tanky, ale na druhé straně také s otravnými plyny či automatickými rychlopalnými zbraněmi s velkými zásobníky. Prostě I. světová válka je válkou moderního ražení a dvacáté století pomalu lidem odhalilo, že přichází jakási nová vlna.

O příčinách celého rozsáhlého konfliktu jsem se zmiňoval už v předcházejících kapitolách, na vás pouze je, abyste si tyto věci dali pěkně dohromady a představili si to všechno v barvách. Ovšem je tu ještě jedna moc důležitá věc! Každá válka musí mít svou záminku. Jak se v pozdějších kapitolách dočtete, ani Hitler si nemohl dovolit jen tak „bezdůvodně“ napadnout nějakou zemi, vždyť sami Němci by ho za to mohli „kamenovat“. Všechno musí mít svou logiku.

A tak má logiku i začátek První světové války. Všechno se to tenkrát odehrálo na Balkáně a toto místo si později kvůli celé události vysloužilo přezdívku „Sud střelného prachu“. Psal se rok 1914 a obyvatelé Sarajeva, tedy hlavního města Bosny, si užívali parných červnových dní. Právě v tuto dobu sem zavítal se svou manželkou Žofií Chotkovou následník rakouského trůnu František Ferdinand d'Este. Většina obyvatel se na tuto vzácnou návštěvu těšila a halasně ho vítali, jenže zde také byli ti, co si uvědomovali, proč vlastně tenhle panáček přifřel. Bosna se v této době stávala součástí Rakouska a Ferda si celou situaci přijel obhlédnout. Samozřejmě, že tu měl i další povinnosti, jako například zúčastnit se velké vojenské přehlídky u hranic Srbska. Mimo toho ho tu čekalo samé papírování, no zkrátka to, co znáte ze studijního oddělení☺...Jenže moc dlouho tu nepobyl. Odpravil ho ani ne dvacetiletý Gavrilo Princip, člen teroristické organizace Mladá Bosna, která byla vojensky proškolená větším hnutím, srbskou Černou rukou.

Rakouská vláda si to samozřejmě nenechala líbit a ihned začala velké vyšetřování, kdo za vraždu jejich významného státníka vlastně může. Velice rychle odhalili, že nitky zločinu vedou do Srbska, a také se jim začínalo zdát, že srbská vláda viníky kryje. Když se do celé situace vložilo také Německo s tendencí přesvědčit Rakušany, aby Srbsko potrestali vojensky, byla první válečná akce na světě. No a pak už si jenom vzpomeňte, že se nacházíme v období, kdy proti sobě stojí nažhavené bloky, totiž Trojspolek a Dohoda. Když se Trojspolek odhodlal na Balkáně 28. 7. 1914 k útoku, Dohoda, jmenovitě Rusové, se za Srby ihned postavila. Pak už se do celé situace během týdne vložil i další státy...

Jak prosté! Víte, trvá dlouho, než se dojde k nějaké mírové smlouvě, ale válečný konflikt je na světě velice rychle. Zkuste si to srovnat se současností.